

УДК – 378. 377.35

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ЗАСОБАМИ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНСАЛТИНГУ

Максимовська Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, доцент, ХНЕУ імені
Семена Кузнеця, Харків, Україна

Анотація – розкривається сутність застосування педагогічного консалтингу в процесі підготовки менеджерів, зокрема надання консультаційних послуг як основи розвитку соціальної відповідальності, лідерських якостей, професійної культури майбутніх фахівців в галузі управління підприємствами.

Ключові слова – менеджер, педагогічний консалтинг, соціальна культура, студентська молодь.

Становлення фахівця у сфері менеджменту відбувається в часи трансформації вищої освіти, вдосконалення та реформування різних галузей життєдіяльності суспільства, які є простором застосування знань та умінь майбутніми професіоналами з управління. Відповідно до викликів сьогодення не може лишатися незмінною система підготовки, яка, з одного боку, має зберегти кращі традиції навчання студентської молоді, з іншого – гнучко застосовувати новітні технології оптимізації освітнього процесу у вищій школі з метою розвитку соціальної культури майбутніх менеджерів. Фахівець високого рівня має не тільки добре володіти професійною майстерністю, але й нести соціальну відповідальність за власну діяльність з обраної професії. Теорія та практика педагогічного консалтингу, яка зокрема втілює сучасні інновації в організації процесу надання освітніх послуг в університеті, може бути застосована для вдосконалення як навчальної, так і позанавчальної роботи з цією соціально-професійною групою.

Педагогічний консалтинг в освіті вивчають Н. Василенко, С. Воронцов, С. Шмалей; підготовку менеджерів досліджують

Л. Володарська-Зола, О. Ельбрехт та інші фахівці; соціальну культуру як основу взаємодії у професійно-суспільному середовищі розглядають С. Григор'єв, Б. Єрасов, А. Рижанова та ін. Однак в сучасних умовах актуалізується дослідження педагогічного консалтингу як інноваційної освітньої послуги в підготовці фахівців. Отже, метою публікації є розгляд особливостей консалтингової педагогічної технології у закладах освіти вищого рівня в процесі розвитку професійної і соціальної культури студентів-майбутніх менеджерів.

Загалом консалтинг розглядається як вид інтелектуальної діяльності, основне завдання якої полягає в аналізі, обґрунтуванні перспектив розвитку і використанні інновацій в певній сфері функціонування суспільства. Консалтинг частіше за все асоціюється з юридичним консультуванням, політичним, профорієнтаційним, бізнесовим та управлінським. Консалтинг в освіті, який є складовою педагогічного консалтингу в широкому сенсі, розгалужується з урахуванням специфічних тенденцій, які обумовлюють цей процес. Так, Н. Василенко визначає наступні: технічний прогрес, що приводить до ускладненню вирішення проблем взаємозалежності, добробуту, освіти, лідерства, прийняття рішень і, як наслідок, підвищення потреби у співробітництві між окремими людьми та групами; криза людських ресурсів, що виявляється в їх нераціональному користуванні, зокрема недостатній увазі особливостей етнічних меншин, жінок, молоді, людей з обмеженими можливостями, осіб похилого віку, без освіти; наявність консалтингових можливостей працівників різного рівня, що проявляються у потенційних навичках консультантів,

тренерів, викладачів, інструкторів, радників і за умови відповідного навчання можуть виконувати функції внутрішніх консультантів у своїх організаціях і групах [1].

Сучасні проблеми підготовки майбутніх менеджерів як фахівців з системного управління виробничими й невиробничими процесами, що беруть участь у розробці стратегії розвитку будь-якої компанії чи установи, здебільшого виявляються у: зниженні рівня та кризових проблемах освіти загалом, недостатій увазі до мотивування, розвитку соціального лідерства, організаційної культури майбутніх управлінців, необхідності вдосконалення сучасних методів підготовки, забезпеченні активної участі студентів у соціально професійному самовдосконаленні під час навчання [2]. Отже, формування соціально затребуваних ознак майбутніх мереджерів актуалізує розвиток їх соціальної культури.

Сутність соціальної культури полягає в тому, що вона є «показником соціальної зрілості соціального суб'єкта, того, що він здатний не лише засвоювати новий, відтворювати існуючий соціальний досвід, але й удосконалювати в цьому процесі і навколишній соціум, і свою соціальну суб'єктність» [3, с. 37]. Відповідно до цього, «соціальна культура студентської молоді – це ступінь розвитку соціальності, яка є виявом соціальної суб'єктності професійно-громадянського спрямування в освітньому просторі вищого навчального закладу та поза його межами, сприяє відтворенню та вдосконаленню цінностей соціальної життєдіяльності шляхом утворення нових моделей просоціальної активності, зокрема у віртуальному інформаційному середовищі» [5].

Діалектика педагогічного консалтингу в системі освіти майбутніх менеджерів, зокрема з розвитку їх соціальної культури, виявляється у тому, що, з одного боку, вищий навчальний заклад здійснює послуги консалтингового характеру, спрямовані на вдосконалення освітнього процесу університету на базі консалтингової служби, до якої входять провідні фахівці науково-

методичного апарату установи, з іншої, – студенти під час навчання можуть долучатися до безпосередньої участі у консалтинговій діяльності з метою виявлення професійно-соціальної позиції та вдосконалення фахових навичок. Кожен заклад вищої освіти є суб'єктом консалтингового процесу і водночас потребує здійснення внутрішнього консалтингу. Відтак, педагогічний консалтинг сполучає в собі елементи організаційного, управлінського, психологічного, соціально-педагогічного. Завданнями педагогічного консалтингу є: по-перше, консультування керівників щодо концептуальних засад трансформації закладу в нових соціально-культурних умовах, організаційних чинників здійснення цього процесу; по-друге, надання консультаційних послуг професорсько-викладацькому складу, що ґрунтуються на сучасних досягненнях педагогічної науки з метою вдосконалення методів підготовки майбутніх менеджерів; по-третє, поради та настанови студентству на різних етапах навчання у вищому навчальному закладі (адаптація першокурсників до основ майбутньої професії, професійне влаштування представників старших курсів, активізація студентського самоврядування в напрямі підвищення відповідальності за професійну реалізацію); по-четверте, психологічне консультування учасників освітнього процесу; по-п'яте, соціально-педагогічний консалтинг з метою ефективного супроводу студентів у процесі соціалізації, налагодження міжособистісних, групових зв'язків, партнерських взаємин з різними інституціями соціуму, розвитку соціальної культури в сучасних умовах; по-шосте, перетворення закладу вищої освіти на відкрите середовище консалтингової допомоги (наукової, методичної, освітньої).

Підвищується питома вага інформаційних, зокрема дистанційних, консалтингових послуг, що потребує додаткової уваги до новітніх технологій та засобів комунікації, в яких не тільки викладачі, але й студенти можуть брати активну участь і консультувати

представників інших вікових і соціальних груп. Це сприятиме трансляванню моделей соціально-позитивної поведінки, наприклад, профілактиці ейджизму (вікової дискримінації) та долученню студентської молоді до соціально-позитивної активності (громадської діяльності, волонтерства) в статусі її ініціатора та суб'єкта. Змінюватимуться не тільки завдання та зміст консалтингових послуг, але й його форми. Традиційні для вищого навчального закладу консалтингові заходи (нарада, методичний семінар, консультація та ін.) змінюватимуться на новітні та інтерактивні (Інтернет-конференція, ведення тематичного блогу, інтелектуально-просвітницький тренінг, евристичний квест та ін.), використовуватимуться форми роботи, які запозичуються з інших видів професійної діяльності (технологія «рівний-рівному», робота у відкритому соціальному середовищі).

Таким чином, можна зробити висновок, що в сучасних умовах трансформації системи вищої освіти, підготовка менеджерів має включати не тільки надання професійних знань та умінь, але й розвиток соціальної культури, відповідальності, ініціативності фахівців. Для цього можуть бути застосовані засоби педагогічного консалтингу, які дозволяють закладу вищої освіти надавати інноваційні освітні послуги, а іншим суб'єктам освітньої діяльності долучатися до вдосконалення соціальної життєдіяльності з метою прояву активної позиції особистості майбутнього професіонала.

Список використаної літератури

1. Василенко Н.В. Консалтинг в образовании: учеб. Пособие. – СПб.: КультИнформПресс. – 2011. – 274 с.
2. Ельбрехт О.М. Підготовка менеджерів у Великобританії, Канаді, США (порівняльний аналіз): [моногр.] / Ольга Михайлівна Ельбрехт. – К.: Основа, 2009. – 256 с.
3. Рижанова А.О. Якісні рівні соціальності / А.О. Рижанова // Культура та інформаційне суспільство XXI століття: матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 24–25 квіт. 2014 р. / Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2014. — С. 37–38.

4. Шмалей С.В. Развитие управлінського консалтингу у системі освіти / Шмалей Світлана Вікторівна // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – Ялта. – 2006. – Вип.9. – С.76-83.

5. Maksymovskiy M. Animation activities as a means of developing student youth's social culture / M. Maksymovskiy // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. — Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. — № 7 (61). — С. 224–233.

Автори

**Максимовська
Олександрівна,**
ім. Семена

доцент,

titova5501@yandex.ru

**Наталія
ХНЕУ
Кузнеця**

Тези доповіді надійшли 3 лютого 2017 року.

Опубліковано в авторській редакції.